

KONKURRENSVERKET	
2011-05-17	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

KLAGANDE

Medicinska kliniken i Sundsvall AB, 556717-1763
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall

Ombud: Jur.kand. Johan Backlund
Advokatfirman Abersten HB
Box 80
851 02 Sundsvall

MOTPART

Landstinget Västernorrland
871 85 Härnösand

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 25 januari 2011
i mål nr 884-10, se bilaga A

SAKEN

Ansökan om rättelse enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

- Klagande/ombud
 Motpart/ombud
 SKV
 Fk NFC
 Lst/Trp.st
 Fr
 UUV

- För delgivning
 För kännedom
 För handläggning

YRKANDEN M.M.

Medicinska Kliniken i Sundsvall AB (bolaget) överklagar förvaltningsrättens dom och yrkar att Landstinget i Västernorrland ska vidta rättelse beträffande hur den fasta ersättningen ska fördelas i Vårdval Västernorrland och anför. Vid införande av Vårdval Västernorrland valde landstinget ett icke konkurrensneutralt system för listning av patienter och för hur listningen påverkar den fasta ersättningen till leverantörerna. Landstinget har inte behandlat leverantörerna på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt och ska därför förpliktas att vidta rättelse. Innan införandet av Vårdval den 1 januari 2010 gällde landstingets interna listning av patienter enligt vilken patienter var listade vid landstingets egna vårdcentraler eller vid privata vårdcentraler med vårdavtal. Listningen har skett antingen aktivt genom patientens val eller passivt genom patientens geografiska läge. Efter införandet av Vårdval kan alla patienter aktivt välja vilken vårdcentral som helst som blivit godkänd för Vårdval. En leverantör på marknaden som startar sin verksamhet efter den 1 januari 2010 kan erhålla patienter som aktivt listar sig hos vårdcentralen. Den nya leverantören kan även få passiva listningar genom nyfödda och till länet nyinflyttade patienter genom patienternas geografiska närhet till vårdcentralen. Några andra passiva listningar kan inte en ny leverantör erhålla. Landstingets vårdcentraler och de privata vårdcentralerna med vårdavtal har dock kvar samtliga sina tidigare passiva listade patienter från tiden innan den 1 januari 2010. Den ersättningsmodell landstinget valt består av en fast och en rörlig ersättning per patient. Den fasta ersättningen utgår med visst belopp per år per listad patient oavsett om den behöver vård eller inte. Detta gäller både aktivt och passivt listade patienter. De passivt listade patienterna, vilka företrädesvis är sådana som inte är så vårdkrävande, ger ett stort ekonomiskt tillskott till vårdcentralerna utan att innebära någon egentlig kostnad. I Stockholms läns landsting har ett konkurrensneutralt system införts. Där har den fasta ersättningen endast utgått för aktivt listade patienter, vilket ger ett system där vårdcentralerna

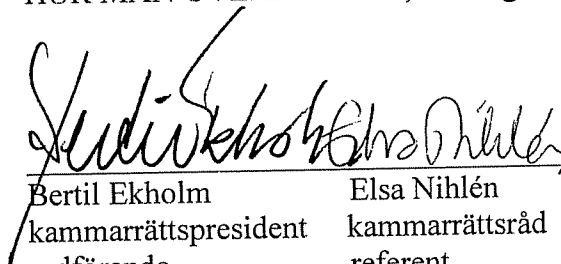
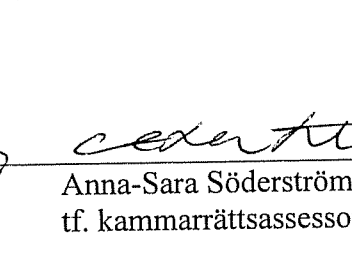
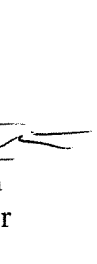
konkurrerar på lika villkor. Införandet av Vårdval syftar till att tillförsäkra enskilda bästa vård samt ge leverantörer konkurrensneutrala förutsättningar att bedriva vård. Landstinget Västernorrland har dock skapat en ersättningsmodell som gynnar vårdcentraler i landstingets egen regi samt vårdcentraler med vårdavtal. De privata vårdgivarna med vårdavtal enligt LOU har samma fördelar som landstingets egna vårdcentraler eftersom de varit delaktiga i listningssystemet innan införandet av Vårdval. Det är de privata vårdgivarna som startar sin verksamhet vid eller efter införandet av Vårdval, och även de som varit verksamma utan avtal enligt LOU, som inte behandlas konkurrensneutralt. Av Konkurrensverkets uppföljning framgår att det är det initiala listningsförfarandet som gynnat vårdgivare som etablerats sig innan införandet av Vårdval.

Landstinget Västernorrland bestrider bifall till överklagandet och anför. Landstingsfullmäktige i Västernorrland beslutade den 25 november 2009, § 174 om införande av Vårdval Västernorrland inom primärvården från den 1 januari 2010. Länets vårdval har därefter utvecklats med beaktande av lagstiftning och rekommendationer. Vid den förändring som skedde hösten 2009 fördelades berörda invånare på de vårdcentraler som fanns tillgängliga. Denna fördelning föregicks av en skriftlig förfrågan om önskemål på vårdcentral. Flera av de som tillfrågades valde att lista sig på privat vårdcentral. Den åberopade ersättningsmodellen i Stockholm skiljer sig från i huvudsak alla övriga landsting. Landstinget Västernorrland har genomfört en omfattande informationskampanj i samband med införandet av Vårdval. För närvarande finns tio privata vårdgivare verksamma inom länets vårdvalssystem. Regelbokens ekonomiska principer har inte varit till men vid etablering av ny verksamhet inom ramen för Vårdval Västernorrland.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Vad som förekommit i målet ger inte kammarrätten anledning till annan bedömning än den förvaltningsrätten gjort. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

		
Bertil Ekholm kammarrättspresident ordförande	Elsa Nihlén kammarrättsråd referent	Anna-Sara Söderström tf. kammarrättsassessor

Jeanette Sundqvist
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**Förvaltningsrättsnotarien
T Flodin**DOM**
2011-01-25
Meddelad i
Härnösand*Bilaga A*Mål nr
884-10 E**SÖKANDE**Medicinska kliniken i Sundsvall AB, 556717-1763
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall**MOTPART**Landstinget Västernorrland
871 85 Härnösand**SAKEN**

Ansökan om rättelse enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDEFörvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 13191

Postadress
Box 314
871 27 Härnösand**Besöksadress**
Backgränd 9**Telefon**
0611 - 34 98 00**E-post:**
forvaltningsratteniharnosand@dom.se**Telefax**
0611 - 34 98 10**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-15:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Landstinget Västernorrland har infört Vårdval Västernorrland med start den 1 januari 2010 och den 25 november 2009 antogs regelbok för Vårdval Västernorrland.

Medicinska kliniken i Sundsvall AB (Medicinska kliniken) ansöker om rättelse och yrkar att utgångsläget för listningen vid införandet av Vårdval Västernorrland (Vårdval) ska vara att de patienter som finns listade vid Medicinska kliniken i landstingets listningshistorik fortsatt ska vara listade vid kliniken och att ersättningen ska vara konkurrensneutral. Medicinska kliniken anför därvid bl.a. följande. Det sätt på vilket listningen sker kan inte vara överensstämmande med att alla leverantörer ska behandlas på ett likvärdigt sätt. Medicinska kliniken har listade patienter i landstingets listningshistorik genom aktiva patienter på kliniken och genom passiv geografisk listning. Landstinget har passivt överfört patienter som varit listade på enskilda läkare till listning på landstingsdriven vårdcentral eller privat vårdcentral med vårdavtal enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).

I samband med införandet av Vårdval den 1 januari 2010 gäller aktuell listning. Denna listning är landstingets egna interna listning som gäller för landstingsdrivna vårdcentraler och privata vårdcentraler med vårdavtal med landstinget. Dessutom är dessa vårdcentraler, förutom de som valt att fortsätta med befintligt avtal, förprovade och övergår direkt den 1 januari 2010 till Vårdval Västernorrland. Medicinska kliniken kan ansöka först den 1 januari 2010 och får först därefter ingå med tänkt möjlighet endast till aktiv listning. Detta ger stora konkurrensnackdelar. Privata och offentliga vårdgivare kan inte konkurrera på lika villkor med utgångsläget för listningen i Vårdval. Landstingets egna vårdcentraler och privata vårdcentraler med vårdavtal har skattefinansierad medicinsk utrustning och förbrukningsmaterial vid övergången till Vårdval. Medicinska kliniken har

egenfinansierad medicinsk utrustning och förbrukningsmaterial. Skattefinansieringen måste bli konkurrensneutralt ekonomiskt redovisad eller ersatt, inte minst gäller detta gentemot privata vårdcentraler med vårdavtal som väljer att övergå till Vårdval.

Landstinget Västernorrland bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Vårdval införs med start den 1 januari 2010. Annons om Vårdval kommer att finnas på Kammarkollegiets hemsida från och med första vardagen efter detta datum och ansökan kan därefter lämnas. Samtliga vårdgivare som kommer att vara verksamma inom Vårdval ska ansöka om detta och godkännas enligt regelboken. Detta omfattar såväl vårdcentraler i egen regi som de privata vårdcentraler som idag har vårdavtal. De privata vårdcentralerna ska dock ha möjligheten att avsluta ingånget vårdavtal enligt förutsättningarna i lagen om valfrihetssystem (LOV).

Medicinska kliniken har inget vårdavtal enligt LOU med landstinget utan drivs som en helt privat klinik och har inga listade patienter i landstingets listningssystem. Utgångsläget för att kunna lista patienter är att man ansökt om Vårdval. Medicinska kliniken har inte kommit in med någon ansökan. Landstinget har ett ansvar för att det finns ett utvecklat system för listningar. Samtidigt har landstinget ett ansvar för att länets invånare har tillgång till primärvården även efter den 1 januari 2010. Sedan ett flertal år har landstinget haft listning där invånare har kunnat välja vårdgivare. Principerna för landstingets listning har anpassats för att uppfylla Vårdvalets krav. Någon allmän omlistning kommer inte att ske. I den plan som finns för införande av Vårdval kommer landstinget i början av 2010 att gå ut med en bred information till länets invånare att de har möjlighet att fritt välja vårdcentral. Denna information kommer tidsmässigt att anpassas så att även information om nya entreprenörer inom Vårdval ska kunna omfattas. I den ersättning som gäller för vårdgivare inom Vårdval är kapitalkostnaden för utrustning inräknad.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den upphandlande myndigheten ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt. Den upphandlande myndigheten ska iaktta principerna om öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet när den tillämpar valfrihetssystem (1 kap. 2 § LOV).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot någon bestämmelse i LOV och detta medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten efter ansökan från en leverantör besluta om att den upphandlande myndigheten ska vidta rättelse (10 kap. 1-2 §§ LOV).

När ett valfrihetssystem föreligger kan en leverantör ha anledning att få sin sak prövad vid domstol t.ex. då det föreligger brister i annonseringen, om krav som ställs i förfrågningsunderlaget inte uppfyller de grundläggande principerna som ställs upp i 1 kap. 2 § LOV eller någon annan bestämmelse i lagen eller om den upphandlande myndigheten på ett otillåtet sätt begränsat leverantörernas möjligheter att komma in med en ansökan (prop. 2008/09:29 s. 146).

Den upphandlande myndigheten ska till enskilda lämna information om samtliga leverantörer som myndigheten tecknat kontrakt med inom ramen för valfrihetssystemet. För den enskilde som inte väljer leverantör ska den upphandlande myndigheten tillhandahålla ett ickevalsalternativ. Bestämmelserna om rättelse gäller inte den upphandlande myndighetens beslut om information och ickevalsalternativ (9 kap. 1-2 §§ och 10 kap. 6 § LOV).

En leverantör kan enligt förarbetena till lagen inte anses lida skada avseende bestämmelserna om ickevalsalternativ och information. Regeringen anser att det inte är lämpligt att information och ickevalsalternativ ska vara föremål för domstolsprocesser, eftersom information och ickevalsalternativ

till stor del bygger på subjektiva bedömningsgrunder (prop. 2008/08:29 s. 104).

I regelbok för Vårdval anges beträffande listning att den innebär att länets invånare fritt kan välja att lista sig på vårdcentral i offentlig eller privat regi. Utgångsläget vid övergången den 1 januari 2010 är aktuell listning, dvs. att länets invånare är listade på den vårdcentral man var listad före årsskiftet. Det är från 1 januari 2010 även möjligt att avstå från att välja. Vid ickevalsalternativet gäller listning till närmaste vårdcentral enligt geografiska närhetsprincipen (mätt i avstånd) oberoende av vårdgivare. Av regelboken framgår vidare att samma ersättningsmodell används för samtliga vårdcentraler inom Vårdval.

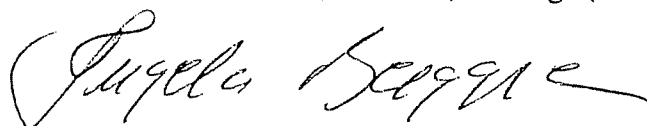
Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

I ett valfrihetssystem enligt LOV ges den enskilde möjlighet att välja den utförare som han eller hon uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten. De leverantörer som skickat in en ansökan och uppfyller kraven i annonsen och förfrågningsunderlaget ska godkännas och får teckna kontrakt med den upphandlande myndigheten. Samtliga leverantörer som upptagits i ett valfrihetssystem har samma möjlighet att bli valda. Den upphandlande myndigheten ska genom information om de olika leverantörerna, uppmuntra till att välja en leverantör och underlätta den enskildes val. Om den enskilde trots detta inte väljer en leverantör ska den upphandlande myndigheten tillhandahålla ett icke-vals alternativ.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att det ickevalsalternativ som landstinget beslutat om inte kan bli föremål för rättelse enligt LOV. De vårdcentraler som vill ingå i valfrihetssystemet Vårdval ska ansöka om detta. Vårdval har införts med start den 1 januari 2010 och det var först då möjligt för leverantörer att lämna in ansökan. När landstinget tecknat kon-

trakt med vårdcentraler inom Vårdval har den enskilde möjlighet att lista sig hos någon av dessa. Att landstinget under en övergångsperiod, då det inte finns några antagna vårdcentraler, tillhandahåller vård enligt den listning som gällde före införandet av Vårdval kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses strida mot bestämmelserna i LOV. Vad gäller ersättningen framgår att den utges enligt en ersättningsmodell som är gemensam för samtliga vårdcentraler inom Vårdval. Regleringen av ersättningen kan därför inte anses strida mot de principer som ställs upp i 1 kap. 2 § LOV. Mot bakgrund härav samt med beaktande av vad som i övrigt framkommit i målet gör förvaltningsrätten bedömningen att det inte föreligger grund för rättelse. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Ingela Berggren

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och ges in i original samt innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.